

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ
DÖVLƏT STATİSTİKA KOMİTƏSİ
Kənd təsərrüfatı və ekologiya statistikası şöbəsi

**BİTKİÇİLİK STATİSTİKASINA DAİR
KEYFİYYƏT MƏRUZƏSİ**

30.04.2013

Mündəricat

1.	Statistik prosesə və məhsullara giriş.....	3
2.	Aktuallıq.....	4
3.	Dəqiqlik.....	5
4.	Vaxtlı-vaxtında olma və tam vaxtında yerinə yetirmə.....	6
5.	Bərabər giriş və aydınlıq.....	7
6.	Uyğunluq (əlaqələndirmə) və müqayisəlilik.....	9
7.	Çıxış keyfiyyət komponentləri arasında seçim.....	10
8.	İstifadəçi tələbatlarının və qavramlarının qiymətləndirilməsi.....	10
9.	İqtisadi səmərəlilik və respondentlərə düşən yük.....	11
10.	Məxfilik, şəffaflıq və təhlükəsizlik.....	11
11.	Yekun.....	11

1. Statistik prosesə və məhsullara giriş

Müşahidənin qısa təsviri

Kənd təsərrüfatı və ekologiya statistikası şöbəsi bitkiçilik məhsullarının əkinin, istehsalı və məhsuldarlığının müşahidəsini aparır. Müşahidə mütəmadi olaraq hər il təşkil olunur.

Müşahidənin aparılması üçün kənd təsərrüfatı müəssisə və təşkilatlardan alınan hesabat məlumatlarından, eləcə də fərdi sahibkar, ailə kəndli və ev təsərrüfatları üzrə yerli icra nümayəndəliklərinin yekun məlumatlardan istifadə olunur. Bu halda ölkə və regionlar səviyyəsində, eləcə də təsərrüfat kateqoriyaları üzrə əsas aşağıdakı məlumatlar əldə edilir: taxıl, texniki bitkilər, kartof, tərəvəz və bostan bitkiləri və yem bitkilərinin əkin sahəsi, yiğimi, məhsuldarlığı, meyvə bağlarının və giləmeyvəliklərin, üzümlüklərin və çay əkmələrinin sahəsi, məhsul yiğimi və məhsuldarlığı.

Bu göstəricilər kənd təsərrüfatı statistikasının göstəricilər sistemində aid olmaqla bitkiçiliyin inkişafını xarakterizə edir. Eyni zamanda, bitkiçilik statistikasına dair göstəricilərdən bitkiçilik və ümumilikdə kənd təsərrüfatı üzrə ümumi məhsulun hesablanmasında, ərzaq balanslarının hazırlanmasında istifadə olunur.

Müşahidə vahidləri

Bitkiçilik statistikasına dair illik məlumatlar 29-kt №-li “Kənd təsərrüfatı bitkiləri məhsullarının topluğu haqqında” və 29-a-kt №-li “Fərdi sahibkar, ailə kəndli və ev təsərrüfatlarında kənd təsərrüfatı bitkiləri məhsullarının topluğu haqqında” illik rəsmi statistika hesabatları vasitəsilə toplanılır.

29-kt №-li “Kənd təsərrüfatı bitkiləri məhsullarının topluğu haqqında” hesabatı mülkiyyət formasından asılı olmayaraq əkin sahəsi, təbii biçənəyi və çoxillik əkmələri olan bütün kənd təsərrüfatı müəssisə və təşkilatları, o cümlədən dövlət və qeyri-dövlət müəssisələri, kollektiv-birgə müəssisələr, kooperativlər və sair özəl təşkilatlar tərtib edirlər. 2012-ci ilin yekunları üzrə hesabatı 789 statistik vahid tərtib etmişdir.

29-a-kt №-li “Fərdi sahibkar, ailə kəndli və ev təsərrüfatlarında kənd təsərrüfatı bitkiləri məhsullarının topluğu haqqında” müşahidə forması yerli icra hakimiyyəti başçısının kənd (şəhər, qəsəbə) inzibati ərazi dairəsi üzrə nümayəndəliyi tərəfindən tərtib edilir. Forma fərdi sahibkar və ailə kəndli, ev təsərrüfatları üzrə ayrılıqda tərtib

edilir və yerli statistika orqanına təqdim edilir. 2012-ci ilin yekunları üzrə müşahidə formasını 1969 statistik vahid tərtib etmişdir.

Əhatə

Bitkiçilik statistikasına dair müşahidələr əkin sahəsi, təbii biçənəyi və çoxillik əkmələri olan bütün təsərrüfat kateqoriyalarında: kənd təsərrüfatı müəssisə və təşkilatlarında və kənd (şəhər, qəsəbə) inzibati ərazi dairələrində aparılır.

Əsas göstəricilər:

- Tarla bitkilərinin əkin sahəsi;
- Tarla bitkilərinin yiğım sahəsi;
- Tarla bitkilərinin yiğimi;
- Tarla bitkilərinin məhsuldarlığı;
- Çoxilliklərin sahəsi;
- Çoxillik bitkilərin yiğimi;
- Çoxillik bitkilərin məhsuldarlığı.

Müşahidə forması

Dövlət Statistika Komitəsinin 06 iyul 2011-ci il tarixli, 23/11 nömrəli sərəncamı ilə təsdiq olunmuş 29-kt №-li “Kənd təsərrüfatı bitkiləri məhsullarının toplanışı haqqında” hesabat forması bütün kənd təsərrüfatı müəssisələrinə, eyni sərəncamla təsdiq olunmuş 29-a-kt №-li “Fərdi sahibkar, ailə kəndlə və ev təsərrüfatlarında kənd təsərrüfatı bitkiləri məhsullarının toplanışı haqqında” müşahidə forması və 29-a-kt №-li formaya 1a №-li əlavə “Fərdi sahibkar, ailə kəndlə və ev təsərrüfatlarında kənd təsərrüfatı bitkiləri məhsullarının toplanışı haqqında məlumatların yekunlaşdırılması üçün köməkçi cədvəl” bütün kənd (şəhər, qəsəbə) inzibati ərazi dairələrinə göndərilir. Hesabatların düzgün tərtib olunması məqsədilə statistik vahidlər hesabatın tərtib olunmasına dair metodoloji izahatla da təmin edilir.

2. Aktuallıq

Hazırda, bitkiçilik statistikasına dair hesabatlarda Məhsul Növləri Təsnifatının (MNT) 3-cü versiyasından istifadə olunur. Bitkiçilik statistikasında aşağıdakı anlayışlardan istifadə olunur:

Tarla bitkilərinin əkin sahəsi dedikdə, il ərzində (dekabrın 1-i vəziyyətinə) təsərrüfatda faktiki gec səpilənlər də nəzərə almaqla əkin sahələrinin düzüştəşdirilmiş məlumatları başa düşülür.

Tarla bitkilərinin yiğim sahəsinə - dənli və texniki bitkilər üzrə hesabat müddətinə döyülmüş (kombaynla yiğılanları da daxil etməklə), həmçinin hesabat müddətindən sonra döyülcək biçilmiş sahələr;

- qalan bitkilər üzrə - hesabat müddətinə faktiki yiğılan sahə, məhsulu toplanmış, ancaq tam qeydə alınib mədaxil edilməmiş sahələr, eləcə də hesabat müddətindən sonra yigilacaq sahələr aid edilir.

Tarla bitkilərinin yiğimini - dənli və texniki bitkilər üzrə bütün sahələrdən faktiki olaraq kombaynla yiğılma və əl ilə döyülmə zamanı alınan məhsulların miqdari, bütün qalan bitkilər üzrə hesabat müddətinə qeydə alınib mədaxil edilmiş müvafiq məhsullar aid edilir. Bu göstəriciyə həmçinin toplanmış, lakin hələ çəkilib mədaxil edilməmiş, eləcə də ilin sonunadək yigilacaq sahələrdən gözlənilən məhsul da daxil olunur. Cərgəarası və təkrar əkindən əldə olunan məhsullar da ümumi yiğima aid edilir. Dənli bitkilərin məhsulu həm ilkin, həm də təmizlənmədən (qurumadan) sonrakı çəkidə, texniki bitkilər təmizlənmədən sonrakı çəkidə, qalan bitkilər isə yalnız ilkin çəkidə qeydə alınır.

Tarla bitkilərinin məhsuldarlığı yigilmiş bitki məhsulunun miqdarının bitkinin yiğim sahəsinə bölünməsi yolu ilə hesablanır.

Çoxilliklərin sahəsinə - meyvə bağlarının, giləmeyvəliklərin, üzümlüklərin və çay əkmələrinin faktiki sahəsi aid edilir. Çoxilliklərin ümumi sahəsindən bar verən yaşda əkmələrin (ağacların) sahəsi və il ərzində yeni salınmış bağların sahəsi ayrıca nəzərə alınır.

Çoxillik bitkilərin yiğimi dedikdə, yigilacaq gözlənilən məhsul da nəzərə alınmaqla, bar verən yaşda olan və cavan əkmələrdən (ağaclardan) yiğılan məhsul başa düşülür. Ümumi yiğima cərgələrarası əkmələrdən yiğılan məhsul da daxil edilir.

Çoxillik bitkilərinin məhsuldarlığı bar verən yaşda olan əkmələrdən yigilmiş məhsulunun miqdarının bar verən yaşda olan əkmələrin sahəsinə bölünməsi yolu ilə hesablanır.

3. Dəqiqlik

Bitkiçilik statistikası sahəsində qarşıya qoyulan vəzifələrin keyfiyyətli həlli üçün Kənd təsərrüfatı və ekologiya statistikası şöbəsi ilk növbədə yerli statistika orqanlarından qəbul edilən ilkin məlumatların keyfiyyətinin yaxşılaşdırılması istiqamətində metodoloji işləri davam etdirir. Yerli statistika orqanlarının əməkdaşları

üçün mütəmadi olaraq seminarlar təşkil edilir və onlar tətbiq edilən metodoloji yeniliklər barədə operativ olaraq məlumatlandırılır.

Hesabat məlumatlarının düzgünüyünenə nəzarət etmək məqsədilə hesabatın elektron variantında məntiqi və riyazi nəzarətlər qoyulmuşdur. Eyni zamanda hesabat yoxlanarkən ayrı-ayrı tarla bitkilərinin və çoxillik əkmələrin orta məhsuldarlıq normalarından da istifadə olunur. Hesabatda səhvlər aşkar edildikdə hesabatı təqdim edənə (müəssisə və təşkilatlara və ya yerli icra hakimiyyəti başçısının kənd (şəhər, qəsəbə) inzibati ərazi dairəsi üzrə nümayəndəliyinə) məlumat verilir.

D4. Sorğuya cavab vermiş vahidlərin xüsusi çəkisi (hesabat intizamı)

Cədvəl № 1

	29-kt №-li hesabat forması üzrə		29-a-kt №-li müşahidə forması üzrə	
	2011	2012	2011	2012
Məlumatların toplanması üçün müəyyənləşdirilmiş statistik vahidlərin siyahısındaki vahidlərin sayı	706	789	1 961	1 969
Hesabatı təqdim etmiş statistik vahidlərin sayı	706	789	1 961	1 969
Hesabatı təqdim etmiş statistik vahidlərin xüsusi çəkisi (%)	100 %	100 %	100 %	100 %

4. Vaxtı-vaxtında olma və tam vaxtında yerinə yetirmə

Azərbaycan Respublikası Dövlət Statistika Komitəsinin “Yerli statistika orqanları üçün statistik işlər programı”na əsasən 29-kt №-li hesabat forması kənd təsərrüfatı müəssisələri və 29-a-kt №-li müşahidə forması yerli icra hakimiyyəti başçılarının kənd inzibati ərazi dairəsi üzrə nümayəndəliyi tərəfindən dekabr ayının 5-dək yerli statistika orqanlarına təqdim olunur. Yerli statistika orqanları əvvəlcə yerli inzibati ərazi dairələrindən daxil olan 29-a-kt №-li formaların göstəricilərini toplayaraq rayon üzrə fərdi sahibkar, ailə kəndli və ev təsərrüfatları üzrə yekun 29-a-kt №-li forma tərtib edir. Sonra həmin formanın göstəriciləri 29-kt №-li hesabat formasının blankına köçürürlər. Sonda məlumatlar xüsusi program əsasında kompüterə daxil edərək elektron formada dekabr ayının 25-dək Baş Hesablaşma Mərkəzinə ötürülür. BHM, rayonlar üzrə yekun məlumatları bülleten şəklində nəşr edərək yanvar ayının 28-dək Aparatın Kənd təsərrüfatı və ekologiya statistikası şöbəsinə təqdim edir. Bununla da bitkiçilik statistikasına dair məlumatların toplanması prosesi başa çatır. Əldə edilmiş məlumatlar ilkin olaraq “Statistik nəşrlər kataloqu”na uyğun olaraq aprel ayında

Məlumatların yayılması şöbəsi tərəfindən hazırlanan “Azərbaycan rəqəmlərdə”, “Azərbaycan-faktlar və rəqəmlər”, avqust ayında “Azərbaycanın statistik göstəriciləri”, sentyabr ayında “Azərbaycanın regionları” adlı məcmuələrdə dərc edilir. Lakin adı çəkilən nəşrlərdə bitkiçilik statistikasına dair məlumatların sadəcə bir qismi əks olunur. Avqust ayında şöbə tərəfindən nəşr olunan “Azərbaycanın kənd təsərrüfatı” adlı statistik məcmuədə ayrı-ayrı bitkiçilik məhsullarının əkini, istehsalı və məhsuldarlığına dair bütün əsas məlumatlar rayonlar üzrə əks olunur. Beləliklə, hesabat dövrünün sonuncu gündündən yekun nəticələrin nəşr gününə qədər olan müddət 29-kt №-li hesabat forması və 29-a-kt №-li müşahidə forması üzrə 214 gün təşkil edir.

2012-ci il üzrə V2 (hesabat dövrünün sonuncu gündündən son nəticələrin nəşr gününə qədər günlərin sayı) göstəricisi (son nəticələrin vaxtı-vaxtında olması)

Cədvəl № 2

	29-kt №-li hesabat forması üzrə	29-a-kt №-li müşahidə forması üzrə
Hesabat dövrü	05.12.2011	05.12.2011
Nəşr tarixi	06.07.2012	01.08.2012
Aralıq vaxt, təqvim günü	214	214
Aralıq vaxt, iş günü	143	143

2012-ci il üzrə V3 göstəricisi (nəşrin tam vaxtında yerinə yetirilməsi)

Cədvəl № 3

	29-kt №-li hesabat forması üzrə	29-a-kt №-li müşahidə forması üzrə
Hesabat dövrü	05.12.2011	05.12.2011
Elan edilmiş nəşr tarixi	avqust 2012-ci il	avqust 2012-ci il
Faktiki nəşr tarixi	06 iyul 2012-ci il	06 iyul 2012-ci il
Aralıq vaxt (laq)	-26	-26

5. Bərabər giriş və aydınlıq

Bitkiçilik statistikasına dair yekun məlumatlar hazırlanıqdan sonra istifadəçilərin tələbatlarının ödənilməsi məqsədi ilə bir neçə yayım vasitəsindən istifadə olunur. Belə ki, yekun məlumatların alınması prosesi başa çatdıqdan sonra ekspress-məlumat,

təhlili məruzə, bülleten, statistik məcmuə hazırlanır. “Azərbaycanın kənd təsərrüfatı” adlı statistik məcmuə Komitənin veb-səhifəsində yerləşdirilir <http://www.stat.gov.az/source/agriculture/>. İllik məlumatlar Komitənin veb-səhifəsindəki statistik məlumat bazası bölməsində də yerləşdirilir <http://www.azstat.org/MESearch/search?departament=5&lang=az>.

BMT-nin Ərzaq və Kənd Təsərrüfatı Təşkilatının (FAO) veb-səhifəsindəki məlumat bazasında da göndərilmiş sorğular əsasında Azərbaycan Respublikası üzrə bitkiçilik məhsullarının istehsalına dair məlumatlar yerləşdirilir: <http://faostat3.fao.org/home/index.html#VISUALIZE>.

Komitənin veb-səhifəsində Metaməlumatlar bölməsində bitkiçilik statistikası üzrə əsas göstəricilərə və hesabat formalarına dair metaməlumatlar (<http://www.azstat.org/MetaDataG/> və <http://www.azstat.org/MetaDataW/>) və digər metodoloji izahlar (http://www.stat.gov.az/menu/7/other_metadata/source/009.doc) yerləşdirilmişdir.

Bundan başqa, Komitənin veb-səhifəsində E-hesabatlar bölməsində bitkiçilik statistikası üzrə hesabat formaları və onların doldurulmasına dair metodoloji izahlar mövcuddur http://www.azstat.org/f_st_relat/az/008.shtml.

Nəticələrin yayınlanması üçün istifadə olunan vasitələr

Cədvəl № 4

Sıra №-si	Vasitə	Əldə edilmə yeri
1	Dövlət Statistika Komitəsinin veb-saytı	www.stat.gov.az
2	Nəşr olunan statistik məcmuə “Azərbaycanın kənd təsərrüfatı”	http://www.stat.gov.az/source/agriculture/
3	Məlumat bazası	http://www.azstat.org/MESearch/search?departament=5&lang=az
4	BMT-nin Ərzaq və Kənd Təsərrüfatı Təşkilatı (FAO) tərəfindən Dövlət Statistika Komitəsinə göndərilən sorğulara cavablar	http://faostat3.fao.org/home/index.html#VISUALIZE
5	“Azərbaycan rəqəmlərdə”	http://www.stat.gov.az/menu/6/statistical_yearbooks/
6	“Azərbaycanın regionları”	http://www.stat.gov.az/source/regions/
7	“Azərbaycanın statistik göstəriciləri”	http://www.stat.gov.az/menu/6/statistical_yearbooks/
8	“Azərbaycanın ərzaq balansları”	http://www.stat.gov.az/source/food_balances/

BA1. Kağız məcmuələr üçün abunələrin və sifarişlərin sayı

Bitkiçilik statistikasına dair məlumatlar kağız formasında Kənd təsərrüfatı və ekologiya statistikası şöbəsi tərəfindən hazırlanan “Azərbaycanın kənd təsərrüfatı” adlı

statistik məcmuə vasitəsilə təqdim olunur. Məcmuə 250 nüsxədə çap olunur ki, onlardan:

- 40 nüsxə rəhbər orqanlara, nazirlik, komitə və digər dövlət orqanlarına, həmçinin yerli və xarici təşkilatlara;
- 180 nüsxə Dövlət Statistika Komitəsinin rəhbərliyinə, şöbələrə, kitabxanaya və yerli statistika orqanlarına;
- 20 nüsxə digər istifadəçilərə (elmi-tədqiqat institutlarına və s.) paylanılır;
- 10 nüsxə şöbədə istifadə üçün saxlanılır.

BA2. Onlayn məlumat bazasına girişlərin sayı

http://www.stat.gov.az/link_click_counter/-də kənd təsərrüfatına dair statistik məhsullardan istifadəçilərin istifadə %-ləri daimi əks etdirilir.

6. Uyğunluq (əlaqələndirmə) və müqayisəlilik

Bitkiçilik statistikasına dair məlumatlar hesabat və müşahidə formaları vasitəsilə toplanılır. 2009-cu ildən bu formalarda milli Məhsul Növləri Təsnifatının (MNT) 3-cü versiyasından istifadə olunur. Bu təsnifat Avropa İqtisadi Birliyinin Statistika Komissiyası tərəfindən hazırlanmış və tətbiqi bu birliyə daxil olan bütün ölkələr üçün məcburi sayılan ölkələrində istifadə olunan CPA-2008 (MNT-Məhsul Növləri Təsnifatı) əsasında hazırlanmışdır. Milli təsnifatda eyni zamanda BMT və digər beynəlxalq təşkilatlar tərəfindən istifadə olunan CPC və HS təsnifatlarına keçidlər də verilmişdir. Bu səbəbdən beynəlxalq təşkilatlardan daxil olan sorğuların doldurulmasında və ölkə üzrə məlumatların digər ölkələrin məlumatları ilə müqayisə edilməsində heç bir çətinlik yaranmır.

UM1. Verilmiş dinamika sırasının uzunluğu

Cədvəl № 5

Sıra №-si	Göstəricinin adı	Dinamika sırasının başlangıcı və bitmə dövrü, il
1	Dənli və dənli paxlaların əkin sahəsi, istehsalı və məhsuldarlığı	1913,1921,1928,1932,1937,1940,1945, 1950-2012
2	Pambığın əkin sahəsi, istehsalı və məhsuldarlığı	1913,1921,1928,1932,1937,1940,1945, 1950-2012
3	Tütünün əkin sahəsi, istehsalı və məhsuldarlığı	1940,1945, 1950-2012
4	Kartofun əkin sahəsi, istehsalı və məhsuldarlığı	1913,1921,1928,1932,1937,1940,1945, 1950-2012
5	Tərəvəz bitkilərinin əkin sahəsi, istehsalı və məhsuldarlığı	1940,1945, 1950-2012
6	Növlər üzrə tərəvəz bitkilərinin (kələm, xiyar, pomidor və s.) əkin sahəsi, istehsalı və məhsuldarlığı	1996-2012

7	Bostan məhsullarının əkin sahəsi, istehsalı və məhsuldarlığı	1940, 1945, 1950-2012
8	Meyvə və giləmeyvə bağlarının sahəsi, istehsalı və məhsuldarlığı	1945, 1949, 1950-2012
9	Növlər üzrə meyvə bağlarının (alma, armud və s.) sahəsi, istehsalı və məhsuldarlığı	1998-2012
10	Üzüm əkmələrinin sahəsi, istehsalı və məhsuldarlığı	1940, 1945, 1949, 1950-2012
11	Çay əkmələrinin sahəsi, istehsalı və məhsuldarlığı	1953-2012
12	Bitkiçilik üzrə ümumi məhsul	1990-2012

7. Çıxış keyfiyyət komponentləri arasında seçim

Kənd təsərrüfatı və ekologiya statistikası şöbəsinin Kənd təsərrüfatı statistikası sektoru BHM-nin Kənd təsərrüfatı və ekologiya statistikası məlumatlarının işlənməsi şöbəsi ilə birlikdə statistik müşahidənin bütün mərhələlərində hər bir keyfiyyət aspektlerinin ayrı-ayrılıqda yaxşılaşdırılması üçün mümkün imkanlardan istifadə edir və bu sahədə müsbət nəticələrin alınması istiqamətində işlərini davam etdirir.

Dəqiqlik aspekti üzrə ilkin məlumatların toplanmasına daim nəzarət edilir və məntiqi və riyazi yoxlama üsulu ilə mümkün olan digər mənbələrlə müqayisə edilərək məlumatların dürüstlüyü yoxlanılır. Məsələn, statistik vahidlərin əkin sahələri barədə göstəriciləri iyun ayının 1-i vəziyyətinə keçirilmiş əkin sahələrinin qəti uçotu barədə məlumatlarla müqayisə edilir.

Vaxtı-vaxtında olma aspekti üzrə müşahidə ilə bağlı bütün işlər Kənd təsərrüfatı və ekologiya statistikası şöbəsinin iş planına uyğun olaraq həyata keçirilir.

8. İstifadəçi tələbatlarının və qavramlarının qiymətləndirilməsi

Şöbə tərəfindən müşahidənin nəticələri nəşr olunduqdan sonra müəyyən olunmuş siyahı üzrə və istifadəçi prioriteti gözlənilmək şərtilə məlumatlar istifadəçilərə çatdırılır.

İstifadəçi tələbatlarını öyrənmək məqsədilə mütəmadi olaraq əsas istifadəçilərdən olan Kənd Təsərrüfatı və İqtisadi İnkişaf nazirlikləri, Dövlət Torpaq və Xəritəçəkmə Komitəsi, Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının mütəxəssisləri üçün seminarlar təşkil olunur. Bu seminarlarda istifadəçilərlə fikir mübadiləsi aparılır, tövsiyə olunan təkliflər araşdırılır və nəticələrin yaxşılaşdırılmasına xidmət edən təkliflər tətbiq olunur. Sonuncu dəfə şöbə tərəfindən 19 aprel 2012-ci il tarixində istifadəçilər üçün “Kənd təsərrüfatı və ekologiya statistikası üzrə göstəricilər sistemi” mövzusunda seminar təşkil olunmuşdur.

9. İqtisadi səmərəlilik və respondentlərə düşən yük

Rəsmi statistikanın keyfiyyətliliyini və ictimaiyyətin statistikaya inamını təmin etmək məqsədilə bu sahədə programların həyata keçirilməsi üzrə işlərin təşkili və aparılması statistika məlumatlarının düzgünlük, obyektivlik, müasir şəraitə uyğunluq, məxfilik və şəffaflıq prinsipinə əsaslanır.

Hazırda 29-kt və 29-a-kt №-li hesabat formaları isə statistik vahidlər tərəfindən kağız daşıyıcılarda yerli statistika orqanlarına təqdim edilir.

Növbəti ildən başlayaraq məlumatların toplanmasında informasiya texnologiyalarının imkanlarından daha geniş şəkildə istifadə edilməsi nəzərdə tutulub. Belə ki, 29-kt №-li hesabat forması üzrə məlumatların onlayn rejimində qəbulu təmin olunacaq. Bu isə müşahidə vahidlərinin, yerli statistika orqanlarının və şöbənin əməkdaşlarının vaxtına qənaət edilməsinə, vaxtında və keyfiyyətli məlumatların əldə edilməsinə imkan verəcək. Bununla da, həm statistika orqanlarında çalışan işçilərə, həm də respondentlərə düşən yükün azaldılması üçün əlverişli şərait yaranacaq.

10. Məxfilik, şəffaflıq və təhlükəsizlik

“Rəsmi statistika haqqında” Azərbaycan Respublikasının qanununun 16-cı maddəsinə əsasən, rəsmi statistikanın aparılması üçün yiğilan, işlənən və məlumatlar bazasına daxil edilən, birbaşa və ya dolayı yolla statistik vahidlərin tanınmasına və beləliklə də, ilkin məlumatların əldə edilməsinə imkan verən hüquqi və fiziki şəxslərin ilkin statistik məlumatları konfidensial sayılır və statistik sirdir. Bu baxımdan da şöbə ilkin məlumatların məxfiliyinin qorunmasını daim izləyir və bu sahədə lazımı tədbirlər görür.

11. Yekun

Bitkiçilik statistikasına dair məlumatların istehsalı prosesində keyfiyyətin yüksəldilməsi istiqamətində işlərin daim davam etdirilməsi məqsədə uyğun hesab edilir. Hər il mütəmadi olaraq istifadəçilərlə görüş zamanı bitkiçilik statistikasına dair məlumatların keyfiyyətinin artırılması, hesabat formalarının təkmilləşdirilməsi, respondentlərə düşən yükün azaldılması və məlumatların yayılması sahəsində fikir mübadiləsi aparılır. İrəli sürülən təkliflər ətraflı araşdırılır və səmərəli olanları qəbul edilərək gələcəkdə işdə tətbiq edilir.